

K. Papadimitriou

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΣΗΡΟΤΡΟΦΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

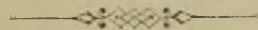
ΟΔΗΓΙΑΙ

ΔΙΑ

ΤΟΥΣ ΣΗΡΟΤΡΟΦΟΥΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

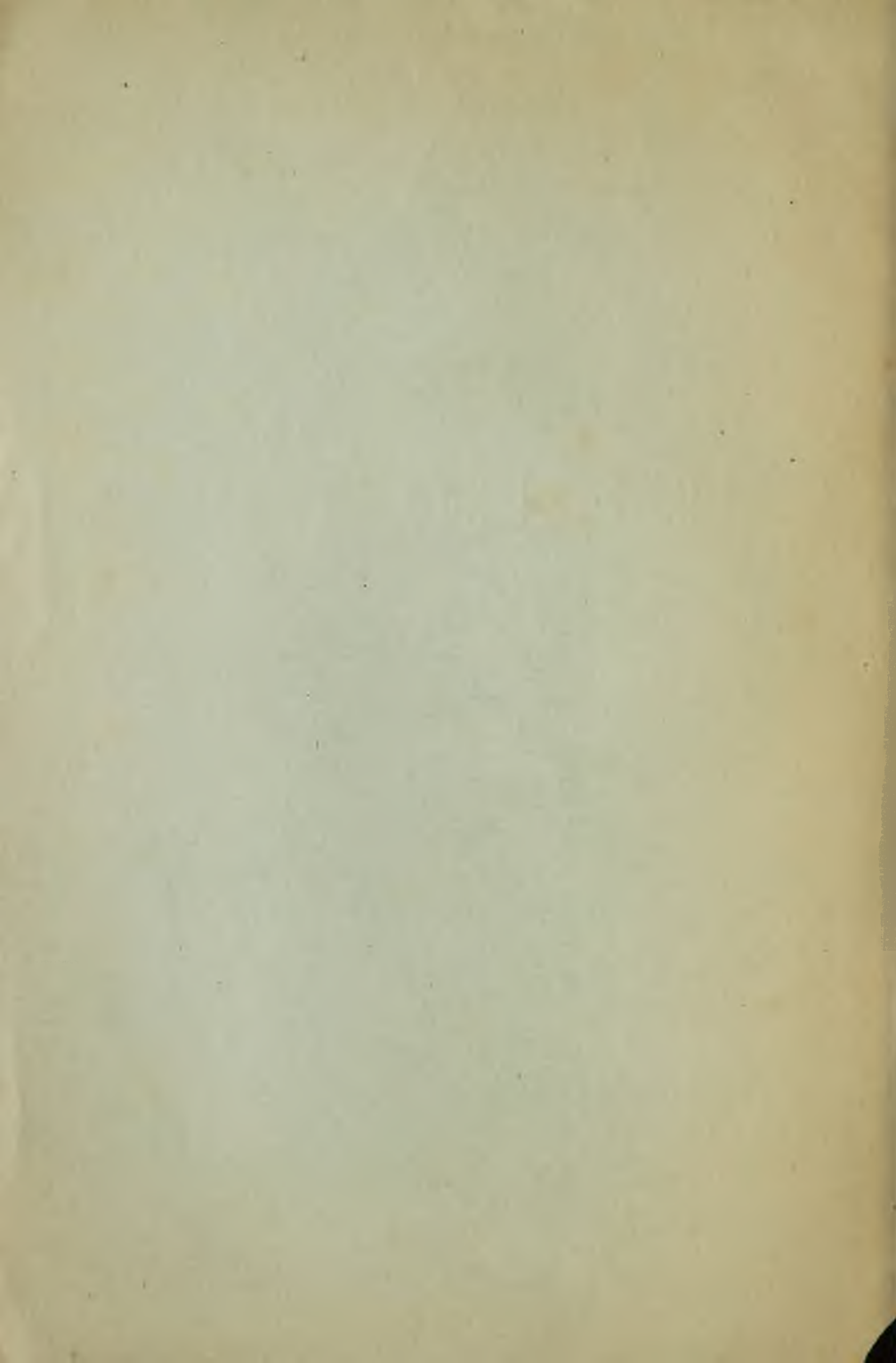
- Α'. Περί σηροτροφείου καὶ ὕλικού αὐτοῦ.
Β'. Περί κουκουλοσπόρου,
Γ'. Περί περιποιήσεως τῶν μεταξοσκωλήκων
Δ'. Περί τρυγητοῦ, διαλογῆς, πωλήσεως καὶ
ἀποξηράνσεως τῶν κουκουλίων.
Ε'. Περί τῶν νόσων τοῦ μεταξοσκώληκος.
-

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1922

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΣΗΡΟΤΡΟΦΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΟΔΗΓΙΑΙ
ΔΙΑ
ΤΟΥΣ ΣΗΡΟΤΡΟΦΟΥΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Α'. Περί σηροτροφείου καὶ ὕλικου αὐτοῦ.
Β'. Περί κουκουλοσπόρου,
Γ'. Περί περιποιήσεως τῶν μεταξοσκωλήκων.
Δ'. Περί τρυγητοῦ, διαλογῆς, πωλήσεως καὶ
ἀποξηράνσεως τῶν κουκουλίων.
Ε'. Περί τῶν νόσων τοῦ μεταξοσκώληκος.
-

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
1922

Ο Δ Η Γ Ι Α Ι

διὰ τοὺς Σηροτρόφους.

Ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπιδοθῇ ἐπικερδῶς εἰς τὴν Σηροτροφίαν ὀφείλει νὰ γνωρίσῃ τὰ ἑξῆς:

Α'. ΠΕΡΙ ΣΗΡΟΤΡΟΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΓΑΙΚΟΥ ΑΥΤΟΥ

Πῶς πρέπει νὰ εἶναι τὸ Σηροτροφεῖον.

Τὸ οἶκημα, τὸ ὁποῖον θὰ χρησιμεύσῃ διὰ σηροτροφεῖον, πρέπει νὰ εἶναι **εὐρύχωρον**. Δι' ἐν κυτίον τῶν 8 δραχμῶν (25 γρμ.) χρειάζεται χωρὸς 100 κυβικῶν μέτρων. (Τὰ κυβικά μετρά εὐρίσκωμεν πολλαπλασιάζοντες τὸ μήκος τοῦ δωματίου ἐπὶ τὸ πλάτος καὶ τὸν οὕτως εὐρισκόμενον ἀριθμὸν ἐπὶ τὸ ὕψος). Τὸ δωματίον, εἰ δυνατόν νὰ ἔχῃ ὕψος τεσσάρων μέτρων.

Τὰ δωματίαι ἐνθα γίνεται ἡ ἐκτροφή πρέπει νὰ μὴ εἶναι ἱσόγεια, ἀλλὰ νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα, νὰ **ἀερίζωνται** καὶ νὰ **φωτίζωνται**. Ὁ ἀέρ καὶ τὸ φῶς εἶναι οἱ δύο ἰσχυρότεροι ἐχθροὶ τῶν νόσων.

Ὁ ἀερισμὸς εἶναι ἀπαραίτητος καὶ διὰ τὴν ἀναπνοὴν τῶν μεταξοσκώληκων, ἀλλὰ κυρίως διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ὑδρατμῶν (τῆς ὑγρασίας) τοῦς ὁποίους ἀποβάλλουσιν οὗτοι ὡς ἐκ τοῦ εἶδους τῆς τροφῆς των.

Εἶναι πλάνη νὰ νομίζῃ τις, ὅτι οἱ μεταξοσκώληκες ἀγχοῦν τὸ σκότος, μόνον αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες δὲν πρέπει νὰ πίπτωσιν ἀπ' εὐθείας ἐπ' αὐτῶν.

Ἀπολύμανσις τοῦ Σηροτροφείου.

Ὅπως **προφυλάξωμεν** τοὺς μεταξοσκώληκας ἀπὸ τῶν **κολλητικῶν νόσων** καὶ δὴ τῆς εὐρωτιάσεως (μούχλης, ζχαρωτῆς), ἐὰν ἡ νόσος εἴχεν ἐμφανισθῇ κατὰ τὸ πρῶτον γινόμενον εἶδος, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ **ἀπολυμάνωμεν** τὰ δωματίαι, ἐνθα θὰ γίνῃ ἡ ἐκτροφή.

Ἡ ἀπολύμανσις γίνεται πρὸ τοῦ ἀνοίγματος τοῦ σπέρου.

Ἡ ἀπλουτέρα καὶ ἀποτελεσματικωτέρα **μέθοδος**, τὴν ὁποίαν πᾶς τις δύναται νὰ ἐφαρμόσῃ, εἶναι ἡ ἑξῆς:

Ἄρ' οὐ **καθαρίσωμεν** καλῶς τὸ δωματίον, παρκαταεξόμεν **διάλυσιν** θειικοῦ χαλκοῦ μὲ ἀναλογίαν 5 ο/ο, (χωρὶς νὰ προσθέσωμεν ἄσβεστιν, ὅπως, πολὺ κακῶς, πράττουσι μερικοὶ ἐκτροφεῖς).

Με τὴν διάλυσιν ταύτην **πλύνομεν** τὰ πατώματα, **ἐμβαπτιζόμεν** δὲ ἐντὸς αὐτῆς τὰς καλαμωτάς, σάκκους, καλάθια καὶ ἐν γένει ἅπαν τὸ ὑλικόν, τὸ χρησιμοποιοῦμενον διὰ τὴν ἐκτροφὴν.

Με ἓνα ψεκαστήρα **ψεκάζομεν** ἐπὶ τῶν τοίγων καὶ τῆς ὀροφῆς. Ἀμέσως μετὰ ταῦτα καὶ ἐν ὁσῷ ἀκόμῃ τὸ πᾶν εἶναι ὑγρὸν, **καπνίζομεν** τὸ δωμάτιον με καπνοῦς θείου.

Πρὸς τοῦτο κλείομεν τὸ δωμάτιον καὶ φράτσομεν (βουλώνομεν) ὅσον δυνάμεθα καλλίτερον τὰς ὁπὰς. Ἐντὸς πηλίνων λεκανῶν τριῶν ἕως τεσσάρων ἀνὰ κύβον τοῦ χώρου θέτομεν στήκτιν ἢ ἄμμον καὶ θεῖον ἀνὰ 65 δράμια, τοποθετοῦμεν τὰς λεκάνας εἰς διάφορα σημεῖα τοῦ δωματίου, ἔχοντες ὑπ' ὄψει, ὅτι χρειάζονται ἐν ὅλῳ 3 ὀκάδες θείου διὰ γῶρον 100 κυβικῶν μέτρων. Ἐπειδὴ τὸ θεῖον δὲν καίει μόνον του, τὸ ρυπνίζομεν με οἰνόπνευμα. Ἀνάπτομεν τὸ θεῖον δι' ἐνὸς κηρίου καὶ ἐξερχόμεθα τοῦ δωματίου κλείοντες τοῦτο. Ἀφήνομεν τοὺς καπνοὺς τοῦ θείου νὰ ἐνεργήσωσιν ἐπὶ 24 ὥρας, μετ' ὃ ἀνοίγομεν τὸ δωμάτιον καὶ ἀερίζομεν καλῶς.

Διάλυσιν θεϊκοῦ χαλκοῦ με ἀναλογίαν 10 ο)ο εἶναι δραστικωτέρη.

Καλαμωταί

Τὸ κυριώτερον ὑλικὸν τοῦ σηροτροφεῖου εἶναι αἱ καλαμωταί.

Αἱ διαστάσεις τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἔχῃ ἐκάστη εἶναι αἱ ἐξῆς: Τὸ μῆκος 2 1)2—3 μέτρα. Τὸ πλάτος 1.60, ἐφ' ὅσον αἱ καλαμωταί εὐρίσκονται εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου, ὅπως οὕτω τροφοδοτοῦμεν καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς ἢ 0.80 μ., ὅταν αὗται εἶναι τοποθετημέναι πλησίον τοῦ τοίχου.

Ἡ κατωτέρα καλαμωτὴ πρέπει νὰ ἔχῃ ἀπὸ τοῦ πλάτους 0.60 μ. Ἡ ἀνωτέρα ἀπὸ τῆς ὀροφῆς 1 μ.

Μεταξὺ των αἱ καλαμωταί ἀπέχουσι 0.40 μ.

Δι' ἐν κυτίον τῶν 8 δρχμίων χρειάζονται τίσαι καλαμωταί, ὥστε νὰ ἀποτελέσωσιν πᾶσαι ὁμοῦ ἐπιράνειαν 60 τετραγωνικῶν μέτρων ἐν ὅλῳ.

Β'. ΠΕΡΙ ΚΟΥΚΟΥΛΟΣΠΟΡΟΥ

Ἑκλογή τοῦ κουκουλοσπόρου

Οἱ κυκλοφοροῦντες ἐν Ἑλλάδι μεταξὺ σποροὶ εἶναι παρεσκευασμένοι κατὰ τὴν **μέθοδον Παστέρ**, ἀπὸ ἀλλοχυμένων. ὁμοειδῶς ὡρισμένων γύσων (τῆς πιπερίτιδος καὶ λιποθυμίας) μόνον, ὅταν τῶν κυτίων ἐντὸς τῶν ὁποίων περιέχονται, φέ-

ρουσι τὴν τεινίαν τοῦ ἐλέγχου τοῦ Κράτους. Πέραν ὅμως τῆς ἐξασφαλίσεως ταύτης οὐδεμίαν ἄλλην ἔχει ὁ ἀγοραστής διὰ τῆς ἀγορᾶς τῶς μεταξοσπόρων τούτων, ἂν δηλ. θὰ ἔχη μικράν ἢ μεγάλην παραγωγὴν κουκούλιων, ἂν τὰ κουκούλια του θὰ ἔχωσι μικράν ἢ μεγάλην ἀπόδοσιν εἰς μέταξαν.

Διὰ τοῦτο κατὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ μεταξοσπόρου πρέπει νὰ καταβάλληται μεγάλη προτοχὴ καὶ νὰ προμηθεύηται ὁ ἐκτροφεὺς τοιοῦτον ἐκ μεταξοσποροπαραγωγῶν καὶ ἐμπύρων **εὐσυνειδήτων**, μεριμνώντων πολὺ διὰ τὴν βιομηχανικὴν καὶ ἐμπορικὴν των ὑπόληψιν.

Πῶς διατηρεῖται ὁ κουκουλόσπορος

Δεν πρέπει νὰ λησμονῇται, ὅτι οἱ **κουκουλόσποροι**, ὡς ἀκαταλλήλως ὀνομαζόμενοι οὕτως, εἰναι **φάρια (μικρὰ αὐγά)**, ἅτινα γεννᾷ ἡ ψυχὴ, καὶ ὅπως πάντα τὰ ὦν, οὕτω καὶ οἱ κουκουλόσποροι περιέχουν ἐν ἐμβρύον, τὸ ὅποιον ἐμυνίζεται κατὰ τὴν ἐκκόλαψιν (τὸ ἄνοιγμα) τοῦ σπόρου τὴν ἀνοιξιν ὑπὸ μορφήν μικρᾶς **κάμψης**.

Ὡστε οἱ μεταξοσποροὶ ὡς ζῶντες ὀργανισμοὶ ἀναπνέουσι καὶ ἐπομένως ἔχουσιν ἀνάγκην ἀέρος· διὰ τοῦτο τὰ κυτίε φέρουσιν ὅπως (εἶναι) τρυπημένα.

Πρέπει προτέρι νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι διὰ νὰ ἀνοίξῃ ὁ σπóρος εἶναι ἀπαραίτατον νὰ ὑποστῇ τὸ ψῦχος τοῦ χειμῶνος· διὰ τοῦτο, εἰάν ὁ κουκουλόσπορος ἔχῃ ἀγορασθῇ πρὸ τοῦ χειμῶνος, εἰναι ἀνάγκη νὰ δικτηρηθῇ εἰς δωμάτιον **βορεινόν, ἀεριζόμενον. οὐδέποτε θερμαινόμενον καὶ ὄχι ὑγρόν**. Καλλίτερον ὅμως εἰναι ν' ἀγοράζηται ὁ σπóρος, ἀφ' οὗ ὑποστῇ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ψύχους εἰς κατὰλληλον μέρος τῇ φροντίδι τῶν σποροπαραγωγῶν.

Ἡ κατὰλληλοτέρα διὰ τὴν **προμήθειαν** τοῦ μεταξοσπόρου διὰ τὴν Ἑλλάδα **ἐποχὴ** εἶναι ὁ Ἰανουάριος μῆν. Ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου, ὁπότε εἰς πλεῖστα μέρη τῆς Ἑλλάδος ἡ θερμοκρασίη ρθάνει ἐνίοτε τοὺς 18 βαθμοὺς, διὰ νὰ κατέλθῃ ἀποτόμως, πρέπει νὰ **προφυλάξωμεν** τὸν σπóρον ἀπὸ τὰς διακυμάνσεις ταύτας τῆς θερμοκρασίας, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἐπιβλαβεῖς διὰ τὸ ἐμβρυον. Ἐντὺς τοῦ δωματίου, εἴθις διατηροῦμεν τὸν σπóρον, ἡ **θερμοκρασία** δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίῃ τοὺς 12 **βαθμοὺς**. Πρὸς τοῦτο εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἔχωμεν ἐν κοινόν θερμόμετρον τοῦ τοίχου διὰ νὰ ὀδηγούμεθα.

Ἐκκόλαψις (ἄνοιγμα) τοῦ μεταξοσπόρου

Ἡ **ἐποχὴ** τοῦ ἀνοίγματος τοῦ κουκουλόσπόρου ἐξαρκᾷ

ται ἐκ τῆς βλαστήσεως τῆς μορέας καὶ αὕτη πάλιν ἐκ τοῦ κλίματος καὶ ἐπὶ ἐνὸς κλίματος ἐκ τῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν τοῦ ἔτους. Οὕτως εἰς τὰς Καλάμας ἐπὶ παραδείγματι ὁ μεταξόσπορος ἀνοίγει τὸν Μάρτιον, ἀλλαχοῦ— ἐν Ἀγυῖ— τὸν Ἀπρίλιον.

Πρέπει νὰ ἔχῃ τις ὑπ' ὄψιν, ὅτι παρ' ἡμῶν ὅσον **προϊμώτερον** γίνεται ἡ ἐκτροπὴ, τόσον περισσότερον ἐπιτυχάνει αὕτη, καθόσον οὕτως ἀποφεύγονται οἱ καύσωνες, ἐξ ὧν πολὺ ὑποφέρουσιν οἱ μεταξοσκώληκες.

Πρέπει νὰ φροντίσωμεν νὰ γίνῃ τὸ ἀνοιγμα τοῦ σπόρου, ὅταν τὰ φύλλα τῆς μορέας ἔχωσι μέγεθος ἐνὸς ἀργυροῦ ταλλήρου.

Διὰ νὰ ἀνοίξῃ ὁ σπόρος ἔχει ἀνάγκη **θερμότητος**. Ἀφίνοντες τοὺς σπόρους εἰς τὴν φυσικὴν θερμοκρασίαν τῆς ἀνοίξεως, οὗτοι ἐκκολάπτονται (ἀνοίγουσιν), ἀλλ' ἡ φυσικὴ αὕτη ἐκκόλαψις παρουσιάζει πολλὰ ἐλαττώματα· κατὰ πρῶτον, ὅταν εἶναι ὄψιμος, τὰ φύλλα τῆς μορέας δὲν εἶναι πλέον κατάλληλα διὰ τὴν μικρὰς κάμπας, ἔπειτα οἱ μεταξοσκώληκες γίνονται καχεκτικοί, καθόσον τὸ ἔμβρυον παραμένον ἐπὶ μικρὸν ἐντὸς τοῦ ὥρου καὶ ἐξαντλουμένων τῶν τροφῶν, δὲν τρέφεται ἐπαρκῶς.

Διὰ τοῦτο ὑποβοηθοῦμεν τὸ ἀνοιγμα τοῦ σπόρου θερμαίνοντες τοῦτον.

Ἡ ἐπίδρασις τῆς θερμότητος πρέπει νὰ εἶναι **βαθμιαία** καὶ οὐχὶ ἀπότομος· διὰ τοῦτο κατὰ πρῶτον μετατρέπομεν τὸ περιέχον τον μεταξόσπρον κυτίον ἐκ τοῦ ψυχροτέρου δωμάτιου, ἐνθα διετηρεῖτο, εἰς ἕτερον θερμότερον, ὅπου παραμένει ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, περὶ τὰς 10 ἕως 15, μετὰ ταῦτα θερμίζομεν τὸν σπόρον.

Ὁ καλλίτερος τρόπος **κανονισμοῦ τῆς θερμοκρασίας** εἶναι ἡ κατὰ ἓνα βαθμὸν καθ' ἡμέραν ὑψώσις αὐτῆς, μέχρις ὅτου φθάσωμεν τοὺς 20 βαθμοὺς, ὅποτε ὑψώνομεν ἀποτόμως τὴν θερμοκρασίαν εἰς 23 ἢ 24 βαθμοὺς καὶ τοῦτο, ὅπως ἐπιτύχωμεν σύγχρονον ἐκκόλαψιν πάντων τῶν σπόρων ὁμοῦ καὶ ἀπορῦγωμεν τὰς πολλὰς κατηγορίας τῶν μεταξοσκωλήκων ἀνελόγως τῆς ἡμέρας τῆς ἐκκολάψεως.

Κατὰ τὴν θέρμανσιν τοῦ σπόρου πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι αὕτη δὲν πρέπει ποτὲ νὰ κατέρχεται· πρέπει **πάντοτε ν' ἀνέρχεται**.

Ὅπως ἐπιτύχωμεν τὴν κανονικὴν ταύτην θέρμανσιν, εἶναι ἀπαραίτητα εἰδικὰ **ἐκκολαπτήρια** τοῦ μεταξόσπόρου μεταλλικὰ ἢ ξύλινα.

Ἡμεῖς συνιστῶμεν τὸ ἐξῆς πρόχειρον ἐκκολαπτήριον.

ριον, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται καὶ ἀλλαχρῶ (ἐν Γαλιλῆα). Λαμβάνομεν ἐν κοινὸν καλῶθιον· ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἐξαρτῶμεν τὸ κυτίον· πλησίον τῆς βάσεως καὶ ἐξωτερικῶς θέτομεν δύο φιαλὰς μὲ θερμὸν ὕδωρ καλῶς πωματισμέναις ἢ ἀντὶ φιαλῶν ὁτιδήποτε δοχεῖον, ἔχον σκεπασμα, κλεῖον καλῶς καὶ φέρον ὡσαύτως θερμὸν ὕδωρ, ὡς καὶ ἐν θερμώμετρον. Τὸ καλῶθιον σκεπάζομεν μὲ ἐν μάλινον σκεπασμα.

Ἡ μὲν ὁρμητις, τὴν ὁποῖαν καταβάλλομεν εἰναι ἢ ἀναεώσις τοῦ θερμοῦ ὕδατος.

Ἐὰν δὲν μεταχειρισθῶμεν τὸ ἔνω μέσον θερμάνσεως, θερμαίνομεν τὸ δοματίον μὲ ἐν μαγγάλιον ἢ μὲ μίαν θερμάστραν.

Συλλογὴ τῶν μεταξοσκωλήκων

Ὅταν πλησιάζῃ ἡ στιγμή τῆς ἐκκολάψεως (τοῦ ἀνοίγματος), ὁ χρωματισμὸς τοῦ σπύρου μεταβάλλεται, γίνεταί ἀνοικτότερος. Τὴν πρώτην ἡμέραν αὐτῆς ἀνοίγουσιν ἐλάχιστα σπόροι, τὴν δευτέραν τὸ πλεῖστον καὶ τὴν τρίτην οἱ ἐναπομένοντες. Τὰς κάμπας τῆς τετάρτης ἡμέρας ἀπορρίπτομεν.

Μετὰ ἐκείνης ἡμέρας τὰς κάμπας θέτομεν χωριστά.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἀλλαγῆς τοῦ χρώματος τοῦ σπύρου ἔχομεν προνοήσῃ καὶ ἀπλώνομεν ἐπὶ τοῦ μεταξοσπύρου τεμάχιον κανναβῆ ἢ χάρτου μὲ ὅπως διαμέτρον 6-7 χιλιοστομέτρων οὕτως ὥστε νὰ καλύπτῃ ἐξ ὁλοκλήρου τὸν σπῶρον. Τοῦτο γίνεταί, ὅπως καὶ κάμπαι διέλθωσι διὰ μέσου τῶν ὀπῶν καὶ οὕτω διακοπῶσι τὰ λεπτότατα μεταξίνα νηματίαι, ἅτινα ἐκκρίνει ἡ κάμψη. Ἀπορεῖγομεν οὕτω νὰ παρυσύρωμεν καὶ μὴ εἰσέτι ἐκκολληθέντας σπόρους.

Ὅπως συλλέξωμεν τὰς μικρὰς κάμπας, κίττινες ἔχουσι μήκος μόνον 3 χιλιοστομέτρων, θέτομεν ἐπὶ τοῦ κανναβῆ μικρὰ φύλλα μορέας, φέροντα τὸν μίσχον των (τὸ κοτσάνι των). Αἱ μικραὶ κάμπαι, προσελκυσμέναι ἐκ τῆς ὀσμῆς τῶν φύλλων, ἀνέρχονται ἐπ' αὐτῶν καὶ οὕτω ἐπὶ τῶν φύλλων μεταφέρονται ταύτας εἰς τὰς καρτέλλας.

Γ' ΠΕΡΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΩΝ

Ὡς γνωστὸν οἱ μεταξοσκωλήκαι ἀπὸ τοῦ ἀνοίγματος μέχρι τοῦ κλαδώματος ἔχουσιν ἀνάγκην **τροφῆς** καὶ **περιποιήσεως**. Ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐκτροφῆς ἐξαρτᾶται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τούτων.

Κατωτέρω θὰ δώσωμεν ὁδηγίας περὶ τῆς κανονικῆς διτροφῆς τῶν μεταξοσκωλήκων, ὡς καὶ περὶ τῆς ἀρξικῆς

σεως, διατηρήσεως τῆς ἰσότητος, τῆς καθαριότητος, τοῦ ἀερισμοῦ καὶ τῆς θερμαίνσεως αὐτῶν.

Τί πρέπει νὰ γνωρίζωμεν περὶ τῆς τροφῆς

1) Τὰ γεῦματα. Κατὰ τὴν πρώτην, δευτέραν καὶ τρίτην ἡλικίαν διδομεν **φύλλα κομμένα εἰς λωρίδας**, λεπτότερα τὰς δύο πρώτας ἡλικίας, χονδρότερα τὴν τρίτην. Τὰ φύλλα κόπτομεν, ὅπως ἐπιτύχωμεν τὴν κανονικὴν αὐτῶν διανομὴν ἐκὼν ἀφαιρετοὺς ἀκέραια, τοῦτο θὰ ᾔητο ἀδύνατον.

Κατὰ τὴν κοπὴν τῶν φύλλων ἔχομεν τὰς χεῖρας καθαρὰς· ὡσαύτως καὶ ἡ μάχαιρα πρέπει νὰ εἶναι καθαρὰ.

Ὑπάρχουσι καὶ μηχαναὶ διὰ τὴν κοπὴν τῶν φύλλων· οἱ φυλλοκόπται.

Κατὰ τὰς τρεῖς πρώτας ἡλικίας δίδουσι πολλὰ γεύματα, ἔξ τὸν ἀριμύν, κατὰ εἰκοσιτετράρων καὶ τοῦτο ἐπειδὴ τὰ κομμένα φύλλα ξηραίνονται ἀμέσως.

1ον	γεῦμα	εἰς	τὰς	6	τῆς	πρωίας
2	»	»	»	10	»	»
3	»	»	»	1	μ.	μ.
4	»	»	»	4	»	»
5	»	»	»	7	»	»
6	»	»	»	11	»	»

Κατὰ τὴν τετάρτην καὶ πέμπτην ἡλικίαν, ὅποτε τὰ φύλλα δίδονται ἀκέραια ἢ μὲ τοὺς κλάδους, ὁ ἀριθμὸς τῶν γευμάτων εἶναι μικρότερος· παρέχουσι **τέσσαρα** γεύματα κατὰ τὸ εἰκοσιτετράρων ἐν ὅλῳ ὡς ἀκολούθως :

1ον	γεῦμα	εἰς	τὰς	4	τῆς	πρωίας
2	»	»	»	10	»	»
3	»	»	»	4	μ.	μ.
4	»	»	»	10	»	»

Ὅταν τὰ φύλλα δίδωνται μετὰ τῶν **κλάδων**, οὗτοι κόπτονται εἰς μήκος 60 - 80 ἐκχτοστῶν καὶ τοποθετοῦνται ἐπὶ τῶν μεταξοσκωλήκων σταχυοειδῶς.

Ἡ ἐκτροφή μὲ κλάδους ἔχει πολλὰ **πλεονεκτήματα**, κυρίως δὲ τὰ ἐξῆς : Οἰκονομίαν χώρου 50 ο/ο, οἰκονομίαν φύλλου 30 ο/ο, οἰκονομίαν ἡμερομισθίων εἰς τὴν συλλογὴν τῶν φύλλων (εἰς ἐργάτης συλλέγει 80 ὀκάδ. φύλλα τὴν ἡμέραν, ἐν ὠβέργας συλλέγει 250 ὀκάδας, αἵτινες φέρουσι 180 ὀκάδας φύλλα).

2) Ἡ π ο σ ό τ η ς τ ῶ ν φύλλων : Δι' ἐν κυτίον τῶν 8 δραμίων χρειάζονται 800 περίπου ὀκάδες φύλλα. Διὰ τὰς πρώτας ἡλικίας χρειάζονται ὀλίγα μάλιστα ὀκάδες.

Κατὰ τὴν πέμπτην ἡλικίαν οἱ μεταξοσκώληκες τρώγουσι τὰ 90 οὔο.

Ἡ πρῶτ' ἐκάστου δένδρου μορέας προκαγομένη ποσότης φύλλου ποικίλλει ἀναλόγως τῆς ἡλικίας αὐτοῦ.

Δένδρον	4	ἐτῶν	παράγει	περίπου	10	οκάδας
»	10	»	»	»	45	»
»	22	»	»	»	100	»

Ἡ μορέα ἠνθίζει μετὰ ἐξήκοντα ἔτη.

3) Ἡ ποίησις τῶν φύλλων: Καλλιτέρες εἶναι τὰ τῆς **ἀγρίας** (ἀνθεβολιστοῦ μορέας). Εἶναι πλέον ευκολογώ-νευτα καὶ θρεπτικώτερα τῆς εὐβολιασμένης· ὡς πρὸς τὴν θρεπτικὴν δύναμιν 7 ἡ οκάδες φύλλων ἀγρίας μορέας ἀντι-στιχοῦσι πρὸς 100 οκάδας τῆς εὐβολιασμένης· ἀτυχῶς ὅμως ἡ ἀγρία μορέα εἶναι ὀλιγώτερον προκαγωγικὴ καὶ τὰ φύλλα συλλέγονται δυσκολώτερα.

Τὰ ἡλικιωμένα δένδρα παρέχουσι φύλλα θρεπτικώτερα. Ὅσον περισσότερον κλιδύομεν τὴν μορέαν, τόσοι ὀλιγώτε-ρον θρεπτικὰ εἶναι τὰ φύλλα.

Τὰ φύλλα τῆς βόσκως εἶναι ὀλιγώτερον θρεπτικὰ τῶν τῆς κορυφῆς.

4) Ἡ συλλογὴ τῶν φύλλων:

Τὰ φύλλα πρέπει νὰ συλλέγωνται τὴν πρωῒαν μετὰ τὴν ἐξάτμισιν τῆς δρύσου καὶ τὸ ἀπόγευμα πρὶ τῆς πτώ-σεως αὐτῆς.

Μετὰ τὴν συλλογὴν οφείλομεν νὰ ἀπλώσωμεν ταῦτα ἐπὶ μέρους ξηροῦ καὶ εἰς πᾶχος οὐχὶ ἀνώτερον τῶν 0.30 μ. διὰ νὰ μὴ ἀνέψουν.

Ποτὲ δὲν δίδωμεν φύλλα **βρεγμένα** οὔτε, φύλλα **σκο-νισμένα**, καθ' ὅσον κινδυνεύομεν νὰ ἴδωμεν ἐμψυκνιζομένην τὴν νόσον **μαλάκυνσιν**.

Τὰ φύλλα δυνάμεθα νὰ δίδωμεν εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν συλλογὴν, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ φύλλων ἀγρίας μορέας. Προκειμένου ὅμως περὶ φύλλων εὐβολιασμένης δίδωμεν τὴν πρωῒαν τὰ φύλλα τὰ συλλεγόμενα τὴν ἐσπέραν τῆς προη-γουμένης ἡμέρας καὶ τὸ ἀπόγευμα τὰ φύλλα τὰ συλλεγέ-ντα τὴν πρωῒαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας.

Πῶς γίνεται ἡ ἀραιώσις τῶν μεταξοσκωλήκων καὶ ποία πρέπει νὰ εἶναι ἡ κατεχομένη παρ' αὐ-τῶν ἔκτασις.

Οἱ μεταξοσκώληκες ἔχουσιν ἀνάγκην μεγάλης **εὐρυ-χωρίας**. Ὅταν δίδωμεν τὸ πρῶτον γεῦμα, ἔπιπτομεν τὰ κομ-μένα φύλλα εἰς τὰ κενὰ τὰ εὐρισκόμενα μετὰ τῶν σει-

ρων των φύλλων, ἐπὶ τῶν ὁποίων μετεφέρουμεν τοὺς μεταξοσκώληκας εἰς τὰς καρτέλλας.

Κατὰ τὴν διανομὴν τῶν γενημάτων αὐξάνεται ἡ κατεχομένη παρὰ τῶν μεταξοσκωλήκων ἔκτασις.

Γενικῶς οἱ σηροτρόφοι ἐκτρέφουσι περισσότερον ἀπὸ ὅτι τοῖς ἐπιτρέπει ὁ χώρος, κρατοῦντες τοὺς μεταξοσκώληκας λίαν στενοχωρημένους. Ὡς ἐκ τούτου αἱ ἐκτροφαὶ ἔχουσι **μικρὰς ἀποδόσεις**, ἐὰν δὲ ἐπιδημία τις ἐμφανιθῇ **ἀποδεκατίζονται** ἀμέσως.

Ἴδου ποία πρέπει νὰ εἶναι ἡ παρὰ τῶν μεταξοσκωλήκων ἐνὸς κυτίου τῶν 25 γραμ. κατεχομένη ἀναλόγως τῆς ἡλικίας των **ἐκτασις** :

Κατὰ τὴν πρώτην ἡλικ. χρειάζεται ἔκτασις 1 τετρ. μέτρ.

» » δευτέραν » » » 3 » »

» » τρίτην » » » 10 » »

Κατὰ » τετάρτην » χρειάζ. ἔκτασις 20 — 25 τετρ. μέτρ.

» » πέμπτην ἡλικ. τὴν στιγμὴν }
τοῦ κλάδωματος } 50 — 60 » »

Ἐὰν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκτροφῆς παρκτηρήσωμεν, ὅτι οἱ μεταξοσκώληκες δὲν κατέχουσι τὴν δέουσαν ἔκτασιν, τοὺς **ἀραιώνωμεν** ρίπτοντες ἐπ' αὐτῶν ἀερίαια μὲν φύλλα κατὰ τὰς πρώτας ἡλικίας, κλάδους δὲ κατὰ τὰς τελευταίας καὶ μεταφέροντες τὰ φύλλα ἢ τοὺς κλάδους μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν μεταξοσκωλήκων ἐπ' ἄλλων καλαμωτῶν.

Πὼς διατηρεῖται ἡ ἰσότης τῶν μεταξοσκωλήκων

Ὅταν ἀνοίγῃ ὁ σπόρος, τοποθετοῦμεν τοὺς μεταξοσκώληκας τοὺς ἐκκολαφθέντας τὴν πρώτην ἡμέραν ἐπὶ **μιάς καρτέλλας**, **χωριστὰ** εἰς ἄλλην τοὺς ἐκκολαφθέντας τὴν δευτέραν ἡμέραν καὶ **χωριστὰ** εἰς ἄλλην τοὺς τῆς τρίτης ἡμέρας. Οὕτως ἔχομεν τρεῖς κατηγορίας ἀναλόγως τῆς ἡμέρας τῆς ἐκκολάψεως.

Μία τῶν φροντίδων τοῦ σηροτρόφου εἶναι νὰ μεριμνᾷ, ὅπως οἱ μεταξοσκώληκες τῆς αὐτῆς κατηγορίας εἰσέρχωνται **πάντες ὁμοῦ** εἰς τὸν ὕπνον καὶ ἐξέρχωνται τοῦτου **συνχρόνως**.

Οὕτω μάλιστα παρκτηρήσωμεν σκώληκας τινὰς εἰσερχομένους εἰς τὸν ὕπνον, πρέπει νὰ ἐλαττώσωμεν τὴν τροφὴν, μέχρις οὗ ἴδωμεν τινὰς ἐξερχομένους τοῦτου. Τότε διακίπτομεν τελείως τὴν χορήγησιν τῶν φύλλων καὶ δὲν ἐπαλαμυθάνομεν ταύτην εἰμὴ ὅταν σχεδὸν πάντες οἱ μεταξοσκώληκες ἐξέλθωσι τοῦ ὕπνου.

Περὶ τῆς καθαριότητος

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐκτροφῆς ἀλλάσσομεν τὴν στρωμνὴν. Κατὰ τὰς πρώτας ἡλικίας τοῦτο γίνεται μίαν

φορὰν πρὸ τοῦ ὕπνου καὶ μίαν μετὰ τὴν ὕπνον. Κατὰ τὴν πέμπτην ἡλικίαν ἀνὰ δύο ἡμέρας.

Ἡ ἀλλαγὴ τῆς στρωμνῆς γίνεται, ἀποῦ προηγουμένως μεταφέρωμεν τοὺς μεταξοσκώληκας εἰς κενὰς κλινωτάς.

Ἡ μεταφορὰ τούτων γίνεται κατὰ μὲν τὴς πρώτης ἡλικίας μὲ φύλλα ἁκέραια, κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν με κλάδους.

Ἡ μεταφορὰ τῶν μεταξοσκώληκων δύναται νὰ γίνῃ καὶ διὰ χάρατος μὲ ὀπὰς, αἵτινες ἔχουσι διάμετρον:

Διὰ τὴν 1ην καὶ 2αν ἡλικίαν	6—7	χιλιοστόμετρα
» » 3ην » 4ην »	9—10	»
» » 5ην »	17—18	»

Τὴν στρωμνὴν ἀπομικρύνουμεν μετὰ προσοχῆς. Μεθ' οὗ πρέπει ἢ νὰ κλύσωμεν ἢ νὰ παρὰχλώσωμεν αὐτήν.

Περὶ τοῦ ἀερισμοῦ

Οἱ μεταξοσκώληκες ἀνυπνέουσι λίαν δραστηρίως καὶ ἀποβάλλουσι δι' ὅλης τῆς ἐπιφανείας τοῦ δερμάτος τῶν μεγάλας ποσότητας ὑδρατμῶν, ὡς ἐκ τοῦ εἶδους τῆς τροφῆς αὐτῶν.

Πράγματι τὰ φύλλα τῆς μορᾶς περιέχουσι κατὰ μέσον ὅρον 65 ο/ο τοῦ βάρους τῶν ὕδωρ, ἐξ ἁλλου καὶ ἡ στρωμνὴ ἀποξηραίνουμένη παρᾶγει τίσους ὑδρατμᾶς, ὅσους καὶ οἱ σκώληκες ἐκ τῆς ἀνυπνοῆς.

Διὰ νὰ λάβωμεν ἰδέαν τῆς μεγάλης ποσότητος τῶν ὑδρατμῶν, τοὺς ὁποίους ἀποβάλλουσιν οἱ μεταξοσκώληκες, ἀνυπνέομεν ὅτι ἐκ τῶν μεταξοσκώληκων καὶ τῆς στρωμνῆς ἐκτροφῆς ἐνὸς κυτίου τῶν 8 δραμίων κατὰ τὴν τελευταίαν ἡλικίαν ἀναδίδονται κατὰ τὸ εἰκοσιτέτραρον 70 περίπου ὀκάδες ὑδρατμῶν.

Οἱ ὑδρατμοὶ (ἢ ὑγρασία), αἵτινες εἶναι λίαν ἐπιβλαβεῖς διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ μεταξοσκώληκος ὡς εὐνοοῦντες καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν νύσων, ἀπομικρύνονται τοῦ σφρατρυφεύου μόνον διὰ τοῦ ἀερισμοῦ.

Ὁ ἀερισμὸς πρέπει νὰ εἶναι διαρκής. Ὅταν εἰσερχώμεθα εἰς ἐν σφρατρυφεῖον πρέπει νὰ μὴ χύσθωνώμεθα καμμίαν ὀσμήν καὶ νὰ μὴ ἰδρῶνῶμεν.

Ὁ ἀερισμὸς εἶναι εἰς τῶν σπουδαιωτέρων ὄρων διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκτροφῆς, διὰ τοῦτο παρᾶγεται τις ὅτι εἰς τὰ δωμάτια, ἅτινα ἐπικοινωνοῦσιν ἀπ' εὐθείας μετὰ τὴν στέγην (χωρὶς ταβάνι), καὶ ἐκτροφαὶ ἐπιτυγχάνουσι.

Περὶ τῆς θερμοκρασίας

Ὅταν ἡ θερμοκρασία τὴν μὲν ἡμέραν εἶναι 20 καὶ 22 βαθμοὶ Κελσίου, τὴν δὲ νύκτα 17 ἕως 18, τότε εὐρισκόμεθα

ὑπὸ τὰς ἀρίστας συνθήκας διὰ τὴν ἐκτροφὴν. Οἱ μεταξοκώληκες θὰ πλεῖξωσι τὰ κουκούλια των ἐντὸς 35-40 ἡμερῶν, ἀλλῶς ἀπαιτοῦνται δύο μῆνες.

Οὔτε πάλιν ἡ θερμοκρασία πρέπει νὰ εἴναι *ὕψηλῃ*, καθ' ἔσον ὑψηλὴ θερμοκρασία εὐνοεῖ τὴν ἀνάπτυξιν των *νόσων*. Θερμαίνομεν τὸ Σηροτροφεῖον μόνον, ἐὰν ἡ καύσιμος ὕλη εἴναι εὐθηνή.

Κλάδωμα

Ὅταν οἱ μεταξοκώληκες γίνωσιν ὄριμοι, παύουν νὰ τρώγουν, ἀποβάλλουσι τὰ περιττώματά των, ἅτινα εἶναι σχεδὸν ὕγρὰ, ἐγείρουσι τὴν κεφαλὴν καὶ ζητοῦσι νὰ πλέξωσι τὸ βομβυκίον των.

Τότε ἀμέσως τοποθετοῦμεν ξηροὺς κλάδους, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀναρριχώμενοι ἀρχίζουσι τὴν ἐργασίαν των. Τοὺς κλάδους τοποθετοῦμεν κατ' ἀποστάσεις 0,35 μ. ἕως 0,45 μ. καὶ οὕτως ὥστε ἡ μὲν βάσις των νὰ εἰσέρχεται εἰς τὴν στρωμνὴν ἡ δὲ κορυφὴ των νὰ κἀμπτεται καὶ νὰ ἐφάπτεται τῆς ἄνω καλαμωτῆς.

Τοποθετοῦντες τοὺς κλάδους ὡς ἄνω, ἀπορεύομεν τὸν σχηματισμὸν διπλῶν κουκούλιων. Τὰ κλαδιὰ πρέπει νὰ εἶναι ἄφθονα διὰ τὴν αὐτὴν λογον.

Ἡ πλοκὴ (πλέξιμον) τοῦ βομβυκίου διαρκεῖ 3 ἡμέρας, ἐὰν ἡ θερμοκρασία εἴναι 22° - 23° καὶ ἐνωρίτερον, ἐὰν αὕτη εἴναι ἀνωτέρα.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς κτακτικουῆς τοῦ βομβυκίου πρέπει νὰ διατηρήσωμεν τὴν *θερμοκρασίαν σταθεράν*, καθ' ἔσον ἂν αὕτη κατέλθῃ πολὺ, τότε διακόπτεται ἡ πλοκὴ. Ὡσαύτως πρέπει νὰ ἀνανεώσωμεν τὴν ἀέρα τοῦ Σηροτροφείου καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ πλοκὴ τοῦ *βομβυκίου περατωθῇ*.

Δ'. ΠΕΡΙ ΤΡΥΓΗΤΟΥ, ΔΙΑΛΟΓΗΣ, ΖΥΓΙΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΩΛΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΙΩΝ

Ξεκλάδωμα

Ὁκτῶ ἡμέρας ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἀποπερατώσεως τῆς πλοκῆς τοῦ κουκούλιου ταῦτα εἶναι ἑτοιμα. Τότε καὶ μόνον προσκίνομεν εἰς τὸ *ξεκλάδωμα*. Ποτὲ ὁμως πρὸ οὔτε μετὰ διότι, πρὸ μὲν τῆς παρελεύσεως τῶν ὀκτῶ ἡμερῶν πιθανὸν νὰ ὑπάρχωσι βομβυκία μὴ τελείως ἑτοιμα, μετὰ δὲ τὴν ὀγδόην ἡμέραν τὰ κουκούλια χάνουσιν ἐκ τοῦ βάρους των σχεδὸν 1 ο/ο καθ' ἡμέραν.

Τὸ ξεκλάδωμα πρέπει νὰ γίνεται μεθοδικῶς. Νὰ γίνεται ἀρχὴ ἀπὸ τὰς κατωτέρας καλαμωτῆς, διότι ἐν ἀρχί-

σωμεν ἀπὸ τῆς ἀνωτέρας, τότε τὰ τυχόν ὑπάρχοντα πώματτα πίπτοντα ἐπὶ τῶν ἀμέσως κατωτέρων θὰ ἐκτελίσθω-
νεν τὰ κουκούλια.

Διαλογή

Μετὰ τὸ ξεκλάδωμα γίνεται ἡ **διαλογή** τῶν κουκούλιων.
Κατὰ πρῶτον ἀφαιροῦμεν διὰ τῶν χειρῶν τὰ ἐξω-
τερικὰ χονδρὰ νήματα, ἅτινα περιβάλλουσι τὸ βομβύκιον.
Ἡ ἀφαίρεσις αὕτη γίνεται καὶ δι' εἰδικτῆς μικρᾶς μηχανῆς
εὐκόλου χειρισμοῦ.

Εἴτα χωρίζομεν εἰς **τρεῖς κατηγορίας** τὰ κουκούλια.

Εἰς τὴν πρῶτην περιλαμβάνομεν τὰ κουκούλια τῆς
πρώτης ποιότητος.

Εἰς τὴν δευτέραν τὰ διπλᾶ κουκούλια. Αἱ Εὐρωπαϊκὰί
φυλαὶ περιέχουσι 4—5 οἴοι τὸ ποσοστὸν τοῦτο εἶναι ἀνε-
κτὸν παρὰ τοῦ ἐμπορίου. Αἱ φυλαὶ τῆς Ἀνατολῆς περιέ-
χουσι 15—20 οἴοι. Τὰ διπλᾶ βομβύκια δὲν ἀναπνέζονται
(ἐκτελίσσονται) εἰς τὴ μετὰξουργεῖται, ἀλλὰ ξενονται.

Εἰς τὴν τρίτην κατηγορίαν συγκεντροῦμεν τὰ ἐλαττω-
ματικὰ κουκούλια: τσίπες, παρημορφωμένα, κηλιδωμένα
(λερωμένα) καὶ βωδᾶ.

Ζύγισμα

Μετὰ τὴν διαλογὴν γίνεται τὸ **ζύγισμα** τῶν κουκούλιων.

Ἐκ τῆς ἐκτροπῆς ἐνὸς κυτίου τῶν 8 δραμίων πρέπει
νὰ ἔχωμεν 45 ὀκάδας γλωρῶν διὰ τὰ κίτρινα κουκούλια
καὶ 55 ὀκάδας διὰ τὰ λευκὰ. Μία ὀκτὶ γλωρὰ κίτρινα κου-
κούλια περιλαμβάνει 650, ἐνῶ μία ὀκτὶ γλωρῶν λευκῶν μό-
νον 500 τοιχῦται.

Πώλησις τῶν κουκουλιῶν

Πρέπει νὰ πωλήσωμεν τὰ κουκούλια ὅσον τὸ δυνατόν
ταχύτερον μετὰ τὸ ξεκλάδωμα καὶ δὴ ἐντὸς δεκαπέντε ἕως
δεκαοκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀποπερκατώσεως τῆς
πλοκῆς τοῦ κουκουλίου, διότι κατὰ πρῶτον μὲν, ὡς ἀναφέ-
ρομεν ἀνωτέρω, τὰ κουκούλια ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ ξεκλα-
δώματος ἀρχίζουν νὰ χάνουν σχεδὸν 1 οἴοι καθ' ἡμέραν ἐκ
τοῦ βάρους των καὶ τοῦ τομᾶς ζημιοῦ (οὕτως ἐξ 100 ὀκάδων
γλωρῶν κουκουλιῶν κατὰ τὸ ξεκλάδωμα ἐναπομένονσι
μόνον 92 μετὰ δέκα ἡμέρας), εἰπεὶτα δὲ διότι μετὰ τὴν
παρέλευσιν τῶν δεκαπέντε ἕως δεκαοκτὼ ἡμερῶν ἡ χυ-
σαλλίς μεταμορφουμένη εἰς ψυχὴν θὰ διετρώπῃ τὸ βομ-
βύκιον, ὅπως ἐξέληται καὶ θὰ καθίσταται τοῦτο ἄχρηστον διὰ
τὴν βιομηχανίαν.

Ἐὰν ὁμοῦ δὲν ὑπάρχουσιν ἀμέσως ἀγοραστὰὶ ἢ δι' ἄλ-

λους, λόγους ἐπιθυμοῦμεν νὰ χρητῆσωμεν τὰ κουκούλια
μας, τότε πρέπει νὰ θανατώσωμεν τὴν χρυσαλλίδα.

Θανάτωσις τῆς χρυσαλλίδος

Ἡ θανάτωσις τῆς χρυσαλλίδος ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς
θερμοκρασίας· εἰς θερμοκρασίαν 65 βαθμῶν ἡ χρυσαλλίς φο-
νεύεται.

Τρόποι θανατώσεως τῆς χρυσαλλίδος ὑπάρχουσιν οἱ ἑξῆς
δύο:

1) Διὰ ξηρᾶς θερμοκρασίας. Ἐντὺς εἰδικοῦ κλιθεῖνου,
οὐτινος ἡ θερμοκρασία δὲν ὑπερβαίνει τοὺς 80 βαθμούς,
εἰσάγωμεν τὰ κουκούλια καὶ ἀφίνομεν ταῦτα ἐντὺς ἐπὶ
ῥιμίσειαν ὥραν.

2) Δι' ἀτμοῦ. Ἀνωθεν λέβητος περιέχοντος βράζον ὕδωρ
πλησιάζομεν τὸ φέρον τὰ κουκούλια δοχεῖον, ὅπερ ἔχει
πυθμένα καὶ σκέπασμα με ὅπως ὅπως διέσχετα ὁ ἀτμός.
Ὁ ἀτμός θανατώνει τὴν χρυσαλλίδα ἐντὺς ὀκτὼ λεπτῶν
τῆς ὥρας.

Ὅπως βεβαιωθῶμεν ὅτι ἡ χρυσαλλίς εἶναι νεκρά, ἀνά-
πτωμεν ἐν πυρίον καὶ πλησιάζομεν τὴν χρυσαλλίδα ἐκ αὐτῆς
παρκαμεινῇ ἀκίνητος, τοῦτο εἶναι ἐνδειξίς ὅτι ἔχει θανατωθῇ.

Τὸ χειρότερον μέσον θανατώσεως τῆς χρυσαλλίδος εἶναι
τὸ ψήσιμον εἰς τὸν ἥλιον, ἐπὶ χειρότερον εἶναι τὸ ψή-
σιμον εἰς τοὺς ἀρτοκλιθεῖνους, ἐνθα, ἐφ' ὅσον δὲν προσέχο-
μεν, δυνατόν νὰ καύσωμεν τὴν μετάξιν, ἐπὶ πλέον δὲ τὰ
κουκούλια ἀπογρωματίζονται.

Ἀποξήρανσις τῶν κουκουλίων

Μετὰ τὴν ἀπόπνιξιν τῆς χρυσαλλίδος πρέπει νὰ ἀπο-
ξηράνωμεν τὰ κουκούλια. Πρὸς τοῦτο ἀπλώνομεν ταῦτα ἐπὶ
τῶν κηλιδωτῶν καὶ εἰς μικρὸν πᾶχος (0,15 μ.) καὶ τὰ γυ-
ρίζομεν ἀπὸ καίρου εἰς καίρῳ.

Πρέπει νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὰ κουκούλια ἀπὸ τοὺς πον-
τικούς καὶ τοὺς μύρμηκας.

Τὰ κουκούλια εἶναι τελείως ξηρὰ μετὰ ἐνάμισυ ἢ δύο
μῆνας. Τότε ἀπὸ 100 ὀκάδας γλωρῶν κουκουλίων ἐνκαπα-
μένει τὸ τρίτον, δηλ. 33 ἕως 38 ὀκάδας.

Χρειάζονται 4 ὀκάδες περίπου ξηρῶν κουκουλίων διὰ
νὰ ἔχωμεν 1 ὀκάην μετὰξιν.

Ε'. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΝΟΣΩΝ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΟΣ

Οἱ μεταξοσκώληκες προσβάλλονται ὑπὸ νόσων.

Αἱ νόσοι χαρακτηρίζονται ὑπὸ ἐξωτερικῶν γυναισμάτων
ὄρατῶν δι' ἀπλοῦ ὄρθαλμοῦ καὶ ὑπὸ ἐσωτερικῶν ὄρατῶν
μόνον διὰ τοῦ μικροσκοπίου.

Μεταξὺ τῶν κοινῶν διὰ πάσας τὰς νόσους συμπτωμάτων ἀναφέρονται τὰ ἐξῆς δύο: τὴν **ἀκίνησιαν** καὶ τὴν **ἐλλειψιν ὀρέξεως**.

Αἱ κυριώτεραι νόσοι εἶναι τέσσαρες, ὀφειλόμεναι πᾶσαι εἰς **μικρόβια**, αἱ ἐξῆς:

Ἡ Πιπερίτις	(ἡ τροφία)
Ἡ Μαλάκυνσις	(ληθαργία ἢ λιποθυμία)
Ἡ Εὐρωτίσις	(ζαχαρώτης, μοῦχλα)
Ὁ Ἰκτερος	(χρυστῆ, γαλκνικτερὰ).

Ἡ Πιπερίτις

Προβάλλει τὸν μεταξοσχώληκα εἰς πᾶσαν ἡλικίαν. Τὸς προσβληθέντας μεταξοσχώληκας μιᾶς ἡλικίας ἀναγνωρίζομεν ἐκ τῆς **ἀνισότητος**, τὴν ὁποῖαν παρυσιαῖζουσιν εἰς τὸ ἀνάστημά των.

Οἱ ἀσθενεῖς μεταξοσχώληκας φέρουσι **μελανὰ στίγματα** ἰδίως εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τῶν ποδῶν των καὶ εἰς τὴν οὐράν.

Ἡ νόσος προέρχεται ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ σπόρου, ὅστις φέρει ἐντὸς τοῦ μικροβίου, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ζητῶμεν σπῆρον περσευασμένον κατὰ τὴν **μέθοδον Παστέρ**, ἀπὸ γαλκνικτέρων δηλ. τῆς νόσου.

Δὲν ὑπάρχει θεραπευτικὸν μέτρον κατὰ τῆς νόσου· μόνον προληπτικόν, τὸ ἀνωτέρω, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου βασίζεται ἡ **μεταξοσποροπαραγωγή**, περὶ τῆς ὁποίας θέλωμεν ἐκδόσει ἐντὸς τοῦ ἔργου ἰδικίτερον βιβλίον.

Ἡ Μαλάκυνσις (ληθαργία ἢ λιποθυμία).

Ἐμφανίζεται εἰς τὴν πέμπτην ἡλικίαν. Οἱ προσβληθέντες μεταξοσχώληκας ἀποθνήσκουσι καὶ γίνονται **μελανοὶ** ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατόν των. Τὸ σῶμά των **σχίζεται εὐκόλως** καὶ διὰ τῶν σχισμῶν ἐξέρχεται **μελανὸν ὑγρὸν** καὶ ἀποδίδουσι **δυσάρεστον ὀσμήν**.

Ὅταν εἶναι ἐπιδημία, ἡ ἐκτροφή ἀποδρατιάζεται ταχέως.

Οἱ προσβληθέντες μεταξοσχώληκας δύνανται νὰ ζήσουν καὶ νὰ πλέξουν τὸ βομβυκίον τους καὶ νὰ ἐξέλθωσι καὶ ψυχαί. Εἰς τινὰς περιπτώσεις ἡ χρυσκλῆς ἀποθνήσκει ἐντὸς τοῦ βομβυκίου, ἐντεῦθεν τὰ βωδὰ βομβυκία, ἅτινα ἐχρυσὶ ἀποσυντεθειμένην τὴν χρυσκλῆδα.

Ἡ νόσος προέρχεται:

α) ἐκ **προδιαθέσεως** πρὸς τὴν νόσον, ἐρ' ὅσον ὁ σπῆρος προέρχεται ἐξ ἐκτροφῆς προσβληθείσης κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος καὶ ἐκ τῆς παρυσίας **συνθηκῶν εὐνοϊκῶν** διὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς νόσου.

β) Ἐξ **ἀμέσου μολύνσεως** ἐκ τῶν οὐλῶν.

Δὲν ὑπάρχει μέσον θεραπείας, ὅταν ἡ νόσος ἐμφανισθῇ. Μόνον μέτρη ὑγιεινῆς δυνάμεθα νὰ ἐφαρμόσωμεν δηλ. νὰ καθαρίζωμεν τὰς κκαλωτάς, νὰ ἀερίζωμεν, νὰ ἀραιώνωμεν τὴν ἐκτροφὴν ἀφῆνομεν νήστεις τοὺς μεταξοσκώληκας ἐπὶ 24 ὥρας καὶ ὑψοῦμεν τὴν θερμοκρασίαν εἰς 27,5 βαθμοὺς, τὴν στρωμνὴν καίομεν.

Ἡ Εὐρωτιάσις

Προσβάλλει τοὺς μεταξοσκώληκας εἰς πᾶσαν ἡλικίαν. Τὸ σῶμα τῶν μεταξοσκωλήκων μετὰ τὸν θάνατόν των ζῆ-ρκίνεται καὶ γίνεται ὡς κικωλία.

Ἡ νόσος μεταδίδεται ἐκ τοῦ οἰκήματος ἢ τῶν φύλλων.

Ὅταν ἡ προσβολὴ γίνῃ ἀργά, τότε οἱ μεταξοσκώληκες πλέκουν τὸ βομβύκιόν των, ἀλλὰ πάντοτε ἡ χρυσκαλλίς ἀπο-θνήσκει.

Τὰ εὐρωτιῶντα (ἐξ εὐρωτιάσεως προσβεβλημένα) κου-κούλια εἶναι ἐλαφρότερα τῶν ὑγιῶν· εἰς μίαν ὁκάν εὐρω-τιῶντων κουκουλιῶν περιέχονται 1500 περίπου, ἐν ᾧ μία ὁκὰ ὑγιῶν περιλαμβάνει μόνον 500· ἐντεῦθεν ἡ ἀπόδο-σις εἰς μετὰξάν μιᾶς ὁκᾶς εὐρωτιῶντων εἶναι μεγαλει-τέρη, διπλασία τῆς τῶν ὑγιῶν· διὰ τὸν λόγον τοῦτον πω-λοῦνται ἀλλαχοῦ καὶ πολὺ ὀρθῶς ἀκριβώτερη.

Ἐκτιυλίσσονται ὁμως δυσκολώτερον καὶ παρουσιάζουσι περισσότερα ὑπολείμματα εἰς τὰ μεταξουργεῖα.

Ὡς μέσον προληπτικόν ἔχομεν τὴν ἀπολύμανσιν τοῦ Σηροτροφείου.

Ὡς μέσον θεραπευτικόν καίομεν καθ' ἡμέραν ὀλίγον θεῖον 10 δρ. με ὀλίγον οινόπνευμα διὰ χῶρον 100 κυβ. μέτρων. Τὸ θεῖον οὗ καταστρέφει τοὺς σπόρους τοῦ μήκτους.

Τὴν στρωμνὴν τῆς ἐκτροφῆς καίομεν.

Ὁ Ἰκτερος.

Ἡ νόσος αὕτη δὲν φαίνεται νὰ εἶναι οὔτε κληρονομικὴ οὔτε μεταδοτικὴ.

Ἐν ἀκολουθήσῃ τις τὰς ἡνω παρεχομένης ὁδηγίας, πρέπει νὰ εἶναι βέβαιος, ὅτι ἡ ἐκτροφή του θὰ ἐπετύχη.

Ὁ Γεν. Ἐπιθεωρητὴς τῆς Γεωργικῆς
Ἐκπαιδεύσεως

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΚΚΩΝΗΣ

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ
